

Hetta var ein harður dystur

– Hetta var hart, men vit fingu nakað burt-urúr, sigur Ingeborg Vinther

VERKFAILIÐ AV
Áki Bertholdsen

– Hetta var ein harður dystur. Men vit fingu eisini nakað burturúr tí.

Eftir umstøðunum er Ingeborg Vinther, for-kinna í Føroya Arbeiðara-felag ikki so illa nøgd við úrslitið av samráðingunum, sum hóskvøldið førði við sær, at verkfallið endaði.

– Vit fingu verri enn so tað, sum vit ætlaðu. Men at enda vóru bara 20 oyru á muni og tað vildi verið óráð at farið hildið fram við verkfallinum fyri 200 oyru um tíman, sigur hon.

Umframt lønarhækking-ina upp á 4,30 afturat um tíman í ár og tað sama næsta ár, hava arbeiðarafel-øgini fingið ymiskt nýtt við í sáttmálan um álitismanna-skipanina og trivnaðin á virkjunum, um útbúgving- ar, setanarskriv, starvsaldu- r, viðbøtur fyri starvsaldu- r o.s.fr.

Ein styrkiroynd

Men hon heldur, at fing- u fakfeløgini ikki tað, sum

tey ætlaðu í lønarhækking- vunnu tey kortini ein sigur.

– Hetta var ein styrki- roynd og vit fing- u vistu bæði arbeiðsgevarum og politisku myndugleikunum, at øll tey fimm arbeiðara- feløgini hava rygg til at standa saman, eisini tá ið

harðast leikar á og tað er ein sigur fyri verkamanna- fjøldina, sigur Ingeborg Vinther.

Ert tú samd við arbeiðs- gevarnar í, at tit tóku ali- vinnuna til gisla? – Nei, tað eri eg ikki. Ali- vinnan var í svárum trupul-

leikum áðrenn nakað verk- fall byrjaði og arbeiðarafel- øgini hava givið alivinnuni so nógv undantøk sum hugsast kundi til at taka sjúkan fisk o.s.fr. So ali- vinnan hevur onki at gremja seg um.

Ingeborg Vinther gevur

Nýggjur sáttmáli er undirskrivaður hóskvøldið og Ingeborg Vinther og Jan Mortensen taka í hondina á hvørjum øðrum eftir ein harðan dyst

heldur onki fyri hóttaninar frá arbeiðsgevrum um at lønarhækkingin er so stór, at virki mugu lata aftur.

–Hatta siga teir hvørja einastu ferð, samráðingar eru. Hvørja fer, arbeiðarin fær eitt oyra upp á tímaløn- ina fer landið á húsagang, kappingaførið rýkur og virki mugu lata aftur. Tað hevur verið sjongurin øll tey 26 árin, eg havi sam- ráðst.

– Men hvussu ber tað so til, at tey virki, sum klára seg best, eru í teimum lond- um, har arbeiðsfólkið fáa góða lön, tryggleika í starvinum og trygt arbeiðs- umhvøvi.

Hon hugsar er um hini norðurløndini.

– Men tað er løgið at tað sama ikki skal lata seg gera í Føroyum, sum letur seg gera aðrastaðni.

Honn sigur, at vit skulu heldur ikki gloyma, at fisk-

urin, sum svimur á grunn- unum, er ogn Føroya Fólks og ikki hjá nøkrum fáum, einstøkum arbeiðsgevaru m.

Ingeborg Vinther heldur, at arbeiðsgevarfar skuldi heldur tikið í egnan barm og roynt at fingið virkini í tann stand, sum lógin krev- ur, so at arbeiðsfólki ikki verða sett í vanda, hvørja ferð, tey fóru til arbeiðis.

– Arbeiðseftirlitið hevur júst kannað virkið og úrslit- ið var, at 48 virki eru ikki í tí standi, sum arbeiðara- verndarlógin krevur og átta virki vóruð meldað til lög- regluna.

– So har hava arbeiðsge- varar nóg mikið at triva í, sigur Ingeborg Vinther.

Annars heldur Ingeborg Vinther ,at samráðingarnar í ár hava verið løgnar.

–Vit komu ongantið til at samráðast um lön við arbe- iðsgevaran og semings- menninir og feløgini komu tvørt fyri beinanvegin.

– Siðani hava vit bert samráðst í nakrar tímar í trimum umförum og tað er alt ov lítið, tí tað vanliga er at sita í fleiri samðogur út í eitt, sigur Ingeborg Vinther.

Aftan fyri Bjarna Djurholm mæla hjólini aftur, men landsstýrismaðurin við arbeiðsmarknaðarmálum heldur, at tíðin er komin at gera broytingar í viðurskiftunum, so landið sleppur undan at hava heimsmet í verkfóllum

Mynd: Jens K. Vang

Verkfallið avdúkar veikleikar

Longu í næstu viku fer Bjarni Djurholm, landsstýrismaður við arbeiðsmarknaðarmá- lum, at biða um grønt ljós frá landsstýrinum at fara undir við- fevndar broytingar í viðurskiftunum á føroyska arbeiðs- marknaðinum. Hetta er eitt viðkvæmt politiskt evni, við- gongur hann, men verkfallið man hava víst øllum, at skip- anin er ótíðar- hóskandi

EFTIRMETING
Ingi Rasmussen

»Verkfallið hevur lært meg ikki so lítið.«

Bjarni Djurholm er landsstýrismaður við ar- beiðsmarknaðarmálum. Og okkurt er heilt galið á hans- ara málsøki. Siðstu árin hava verkfóll meira verið reglan enn undantakið, og verkfalsdagarnir í Føroyum eru fleirfaldaðir saman- borið við grannalond. Eftir ein heilan mánað við verk- falli og kaotiskum viður- skiftum hjá vinnu og fól- k-

um flest, er tíðin komin at eftirmeta og síðan fara undir nakrar broytingar.

– Vit mugu øll hava lært, at lógargrundarlagið undir viðurskiftunum á arbeiðs- marknaðinum er ótíðar- hóskandi, sigur Bjarni Djurholm.

Avoldað seming

Talan er um fleiri viður- skifti, og tá landsstýris- maðurin hevur tosað seg heitan, fær hann ikki aftur- hald.

Eitt er lógin um seming, sum er ófullfíggið. Tað er kanska ikki so løgið, tí hon er ikki dagfórð síðan í 1920-árunum. Landsstýris- maðurin kundi hugsað sær eina skipan, sum líktist henni í grannalondunum, har semingsmenninir fáa fleiri heimildir og mögu- leikar at trýsta partarnar á sínum semingsroyndum.

Verkfallið byrjaði, tí arbeiðarafeløgini havnaðu fyrsta semingsuppskotið, sum ljóðaði upp á 3,20 krónur omaná tímalønina um árið. Tá samanumkom gav tað bara verkafeløg- unum 1,10 krónur meira at vera í verkfalli í ein heilan mánað.

Spurningurin er, um tað ikki kundi loyst seg betur við maratonsamráð-

ingum beinanvegin.

– Aðrastaðni kunnu semingsmenninir útseta eitt møgult verkfall í tvær ferðir 14 dagar. Í Føroyum er hesin møguleikin av- markaður til eina viku. Høvdu vit havt tann møguleikan at útsett verkfallið í ein mánað, kundu vit helst nátt sama úrslit uttan verkfall. Tað er tankavekjandi, sigur Bjarni Djurholm.

Eitt annað, sum lands- stýrismaðurin kundi hugs- að sær, er at gera skipanir, sum sleppa ávísum økjum undan verkfalli. Hann hugsar um eitt nú alivinn- una, har sjúkur eru livs- hóttandi fyri tilverugrund- arlagið.

– Vit mugu gera skipanir, har tað ber til at gera und- antøk. Til dømis skal tað bera til at fylgja krøvum frá djórælæknnum, sum byggja á millumtjóða veterinerav- talur. Spurningurin er, um tað yvirhøvir skal bera til at raka ávísar vinnugreinar, tá tað er hóttafall, sigur Bjarni Djurholm.

Bukett av broytingum

Yvirhøvir eftirlýsir lands- stýrismaðurin eini smidlig- arni skipan á arbeiðsmarkn- aðinum. Talan skal vera um

eina bukett av uppskotum og tillagingum, ið hava til endamáls at gera tað lættari at semjast uttan buldur og brak. Skandinaviski frymil- in er fyrimyndin.

Tað skal vera torførari at fara í eitt verkfall, sum skal lýsast í góðari tíð. Tað upp- skotið hevur ikki verið møtt við vælild, og í bukettini hjá Bjarna er eisini eitt tað viðkvæmasta økið yvir- høvir: Arbeiðsrætturin! Eitt orð, sum fær tað at renna kalt niður eftir rygg- inum á fakfelagsfólkum.

– Eg veit væl, at hetta eru prinsippøki hjá fakfeløgum, men vit noyðast at sleppa okkum burtur úr fastlæstum hugsanum. Tað er neyðugt við einum ar- beiðsrætti, sum kann ar- beiða skjótt og loysa ósemjur eftir stuttari tíð, so tað slepst undan áralongum ósemjum, sigur Bjarni Djurholm.

Hann fer longu í næstu viku at biða sínar sam- gongufelagar um loyvi at fara undir at broyta viður- skiftini á arbeiðsmarkn- aðinum. Fleiri av uppskot- unum hevur hann longu liggjandi, men hann veit, at tað er ongín løtt uppgáva.

– Eg veit, at higartil hava politisk flokkarnir hvept seg við at nortið økið, tí

trýstið hevur verið stórt frá verkafeløgunum. Men hetta siðsta verkfallið átti at vist øllum, eisini flokkunum í andstöðu, at vit mugu gera okkurt, áðrenn søgan end- urtekur seg, sigur Bjarni Djurholm.

Á annan bógv

Tað slepst ikki undan at koma inn á politiska at- gerðarloysi í sambandi við verkfallið. Spurdur, um politikarar hugsa meira um atkvøðurnar til næsta val enn at loysa trupulleikan, viðgongur hann, at tað er eitt problem.

– Seinast eg sendi hesi uppskot til hoyringar fyri tveimum árum síðan, sendu fakfeløgini tinglimum bræv, har tey mintu á, at teir skulu veljast aftur fjórða hvørt ár. Tað er fullkomi- liga avsporað. Eg havi einki ynski yvirhøvir um at gera støduna hjá fakfeløgum verri. Eg hava bara sett mær fyri at gera lóggávuna meiri tíðarhóskandi, og hon skal sjálvandi liva upp til nøkur krøv, ið tey hava. Tað ræður um at fata fakfeløg- ini sum viðspælara heldur enn mótpart, sigur Bjarni Djurholm.

Í allari neyðini leggur landsstýrismaðurin stóran

dent á, at føroyski arbeiðs- marknaðurin ikki bara er verri fyri enn aðrir.

– Vit hava nógvar sterkar siður. Arbeiðsmarknaðurin er fleksibul, fakmørkini eru fá, arbeiðsmegin er mobil, og arbeiðsgevarafeløgini eru fá. Arbeiðsloysisskip- anin er smidlig og barsils- skipanin er góð. Tað eru bara nøkur øki, sum eru afturútsigld, og nú er tímin komin til teirra, sigur hann.

Tá samanum kemur, er størsti trupulleikin kortini, at partarnir hava skeivan hugburð til hvønn annan. Kemín er ov vánalig, sum fleiri hava fòrt fram.

– Tað skulu tveir partar fyri at klandrast, men tað skal bara ein partur til at finna eina semju. Vit mugu bara staðfesta, at báðir partar hava verið ógvuliga trekir móti hvørjum øðrum, og at samskifti millum ar- beiðstakarar og arbeiðs- gevarar, eisini teir almennu, hevur verið út av lagi vána- ligt í árávis. Tað er høvuðs- orsøkin til, at vit hava konstantar ósemjur, sigur Bjarni Djurholm.

Johan Páll er í døpurhuga

— Eg eri rætt og slætt í døpurhuga, sigur Jo- han Páll Joensen, sum er stjóri á fleiri flaka- virkjum. Eftir nýggja sáttmálanum við arb- eiðarafeløgini hækkar lønin so nógv, at bæði flakavirkjið í Hvalba og á Eiði eru í stórum vanda fyri at vera stongd

Johan Páll Joensen, vinsturmeigin, stjóri á ný- endurstovnaða flakavirkjunum í Hvalba, og Sveinur Poulsen, skipari á Niels Paula inni á flakavirkjunum í Hvalba tá ið tað læt upp beint fyri jól og alt enn sá gott út. Nú eru utlitini verri

tey, sum arbeiða har.

–Vandin fyri hesum báð- um virkjunum er veruligur og heilt álvarsligur, sigur hann.

Hann sigur, at hann ætlar ikki at koma í eina stöðu, har virkini ikki klára at svara hvørjum sítt.

– So skal lykilin heldur snarast beinanvegin, sigur hann.

Hann sigur, at virkið í Hvalba og tað á Eiði hava einar 135.000 arbeiðstímar um árið og lønarhækkingin fer sostatt at føra við sær, at lønarútreiðslurnar hjá hvørjum virki økjast meiri enn eina hálva milliön um árið. Í Sörvági og í Klaks- vík er tað nakað minni.

– Virkið í Hvalba er ný- liga latið uppaftur. Vit hava

arbeitt teir fyrstu mánaðir- nar í ár við undirskoti, men tað høvdu vit vænta.

– Men nú liggur virkið stilt ein heilan mánaða aft- urat av verkfallið, sam- stundis sum lønarútreiðsl- urnar økjast munandi. Og tað skal heldur ikki gloym- ast, at um ein mánað er summarfri og tá skal virkið kanska longu stongjast aft- ur.

Tað sama er so galdandi fyri virkið á Eiði, tí eisini har er undirskot framman- undan.

Hann sigur, at hann fer at brúka komandu dagarnar til at umhuga støduna gjøll- iga.

– Spurningurin er, um vit skulu binda um heilan fing- ur og lata virkini aftur. Ella um vit skulu koyra á sum upprunaliga ætlað. Tað veit eg ikki nú, men tað er greitt, at virkið á Eiði og í Hvalba eru á vippuni, sigur Johan Páll.

Ikki tiknir í álvara

Joahn Páll Joensen sigur, at

Framhald á síðu 11

